

AVTAL OM ANSVAR FÖR DEN REGIONALA KOLLEKTIVTRAFIKEN I VÄRMLANDS LÄN

Detta avtal ersätter hittillsvarande konsoitavtal mellan Landstinget i Värmland och länets kommuner, nedan parterna, om den kollektiva trafiken i Värmland från 2007-05-10, vilket i och med detta avtals ikraftträdande upphör att gälla.

1 Parter

Mellan Landstinget i Värmland, nedan kallat "Landstinget"), och kommunerna Arvika, Eda, Filipstad, Forshaga, Grums, Hagfors, Hammarö, Karlstad, Kil, Kristinehamn, Munkfors, Storfors, Sunne, Säffle, Torsby och Årjäng har följande avtal träffats. Kommunerna kallas nedan gemensamt "Kommunerna" och var och en för sig "Kommun". Kommunerna och Landstinget gemensamt benämns nedan "Parterna".

2 Bakgrund och syfte

Lag (2010:1065) om kollektivtrafik som träder i kraft den 1 januari 2012 ersätter lagen (1997:734) om ansvar för viss kollektiv persontrafik. Lagen om kollektivtrafik innebär att det ska finnas en regional kollektivtrafikmyndighet i varje län. Kommuner och landsting kan gemensamt komma överens om att lämna över ansvaret för kollektivtrafiken till ett kommunalförbund som då också blir regional kollektivtrafikmyndighet.

Syftet med detta avtal är att reglera ansvarsfördelningen mellan Parterna avseende den regionala kollektivtrafiken i Värmlands län i enlighet med lagen om kollektivtrafik,

3 Regional kollektivtrafikmyndighet med ansvar för den regionala kollektivtrafiken i Värmland

Genom godkännande av detta avtal överförs ansvaret för den regionala kollektivtrafiken i Värmlands län till Region Värmland. Region Värmland är därmed från och med den 1 januari 2012 regional kollektivtrafikmyndighet och ansvarar för den regionala kollektivtrafiken i Värmlands län med följande lagstadgade uppgifter:

- att besluta om trafikförsörjningsprogram
- att besluta om allmän trafikplikt
- att upphandla och sluta avtal inom ramen för allmän trafikplikt (uppgiften kan av den regionala kollektivtrafikmyndigheten delegeras till bolag (Värmlandstrafik AB, nedan bolaget) eller kommun (Karlstad))
- att upprätta årlig rapport över den verksamhet som bedrivs inom ramen för allmän trafikplikt.

Den tillkommande uppgiften för Region Värmland innebär att förbundsordningen revideras.

I och med att kollektivtrafikmyndigheten tillförs Region Värmland utökas regionfullmäktige så att landstinget får lika många platser i fullmäktige som kommunerna. Det innebär att fullmäktige omfattar 64 ledamöter, 32 från kommunerna och lika många från landstinget.

Vid fullmäktiges behandling av principiellt viktiga frågor som beslut om trafikförsörjningsprogram och finansiering av trafiken ska beslut fattas med kvalificerad majoritet med minst tre fjärdedelar av de röstande.

Region Värmland inrättar en kollektivtrafiknämnd med ansvar för de lagstadgade uppgifterna att ta fram förslag till trafikförsörjningsprogram och allmän trafikplikt. Nämnden ansvarar för beställarstyrningen av denna regionala kollektivtrafik. Nämnden ska bestå av nio ledamöter och fem ersättare. Nämndens uppdrag regleras i reglemente för nämnden.

Region Värmland har möjlighet att lämna över fullgörandet av åtaganden i detta avtal till ett av förbundet helägt aktiebolag eller till Kommun i den utsträckning som anges i lagen om kollektivtrafik.

Parterna är överens om att tills vidare behålla Värmlandstrafik AB. Bolagets roll och uppgifter regleras i bolagsordning, delegation och ägardirektiv utfärdade av Myndigheten, som blir ensam ägare av bolaget.

Region Värmland övertar kommunernas och landstingets aktier i utbyte mot reverser motsvarande anskaffningsvärdet.

Parterna är överens om att tills vidare delegera till Karlstads kommun att ansvara för upphandling och avtal om trafik. Uppgiften regleras i särskilt avtal och delegationsbeslut.

Myndigheten övertar bolagets ägarroll i AB Transitio. Hyresförhållandet mellan AB Transitio och bolaget kvarstår oförändrat. Landstingets borgensåtagande för AB Transitio kvarstår.

Nuvarande ledamöter och ersättare i Värmlandstrafiks styrelse sitter kvar för den tid de valts, d.v.s. t.o.m. årsstämman 2015.

Ledamot och ersättare i den nya kollektivtrafiknämnden kan inte samtidigt vara ledamot eller ersättare i styrelsen för Värmlandstrafik AB eller i stadsbyggnadsnämnden i Karlstads kommun.

4 Gemensamma utgångspunkter för kollektivtrafikens utveckling i Värmland

Parterna är överens om att öka resandet med kollektivtrafik i Värmlands län. Utgångspunkt är följande vision av kollektivtrafiken 2020 där fördubblingsmålet är i fokus. Visionen uttrycks på följande sätt:

Kollektivtrafiken i Värmland är ett sammanhållet, smidigt och effektivt transportsystem för hela länet samt till och från länet, som en del i ett samlat regionalt tillväxtarbete och som är resenärens bästa alternativ för dagliga resor och bidrar till

- En långsiktigt hållbar utveckling
- Ökad tillväxt
- Ökad tillgänglighet i förhållande till storstadsregionerna Stockholm, Oslo och Göteborg
- Ökad jämställdhet

Viktiga strategier för att nå denna vision är

- Kundperspektiv
- Ständig förbättring
- Samordning av skattefinansierad persontrafik

- Utvidgad arbetsmarknad
- Infrastrukturinvesteringar som förstärker kollektivtrafikens roll i samhällsutvecklingen

Mål för verksamheten fastställs i Trafikförsörjningsprogrammet.

Styrande för vilken trafik som kommer att beslutas i trafikförsörjningsprogram och trafikplikt ska vara nuvarande trafikförsörjningsplan. Eventuella avsteg från denna, liksom från beslutad nivå på parternas ekonomiska åtagande under åren 2012-2016, ska behandlas i samverkan mellan parterna och fastställas med kvalificerad majoritet av regionfullmäktige.

Liksom hittills ska en femårig planeringshorisont tillämpas.

5 Finansiering

Parterna är överens om att under åren 2012-2016 tillämpa samma fördelningsmodell som tillämpats för fördelningen av ägarbidragen till Värmlandstrafik. Nivån på finansieringen ska vara den som anges i gällande trafikförsörjningsplan för åren 2012 - 2016, antagen av Värmlandstrafiks bolagsstämma 2011. Eventuella undantag från denna beslutas med kvalificerad majoritet av regionfullmäktige.

Myndigheten förses med ett kvalificerat tjänstemannastöd. Detta gäller inte minst för den viktiga samverkansuppgiften i trafikplaneringen och relationen till kommersiella aktörer. Dimensioneringen av detta stöd bedöms dock kunna begränsas till ett fåtal nyckelpersoner kompletterat med resurser att köpa erforderliga specialisttjänster. Kostnadsramen bedöms till 5 mkr. Under det första året bidrar Landstinget med resurser motsvarande 1 miljon kronor. Därefter svarar myndigheten för den delen av kostnaderna. Övriga kostnader delas mellan VTAB och Karlstads kommun i proportion till den ekonomiska omslutningen för respektive trafikverksamhet.

Parternas ekonomiska bidrag utbetalas enligt hittillsvarande betalningsperiodisering.

Denna punkt gäller inte det som särfaktureras kommunerna enligt punkt 7 nedan.

Vad gäller taxor och avgifter i kollektivtrafiken förutsätts trafikförsörjningsprogrammet, som fastställs av myndigheten, ta upp mål för avgiftsfinansieringsgrad liksom övergripande styrande principer för avgifter.

6 Delegationer

Myndigheten har det yttersta ansvaret för att trafiksystemet utvecklas i enlighet med de gemensamma utgångspunkterna och visionen i punkt 4.

Uppgiften att upphandla och teckna avtal avseende trafik delegeras till Värmlandstrafik AB respektive Karlstads kommun.

Delegaterna medverkar därutöver med upprättande av underlag för trafikförsörjningsprogram och allmän trafikplikt inom ramen för de gemensamma utgångspunkterna och målen för en samordnad skattefinansierad kollektivtrafik.

Delegation till Karlstads kommun

Myndigheten delegerar till Karlstads kommun enligt särskilt avtal rätten och ansvaret för kommunen att, i enlighet med lag om kollektivtrafik 3 kap 2 §, upphandla och teckna avtal avseende tätortstrafik inom kommunen. Detta sker inom ramen för det trafikförsörjningsprogram och den allmänna trafikplikt som fastställs av Myndigheten.

Kommunens uppdrag skall utföras i nära samverkan med myndigheten och Värmlandstrafik AB och på ett sådant sätt att det stödjer de övergripande regionala målen om att verka för ökat kollektivt resande och en ökad marknadsandel i förhållande till bilen.

Delegationen förutsätter att kommunen svarar för finansieringen av tätortstrafiken på samma villkor som idag.

Delegation till Värmlandstrafik AB

Myndigheten delegerar till Värmlandstrafik AB, i enlighet med lag om kollektivtrafik 3 kap 2 §, att upphandla och teckna avtal avseende all regional trafik enligt beslut om allmän trafikplikt med undantag av den trafik som delegerats till Karlstads kommun.

Bolagets uppdrag skall utföras i nära samverkan med myndigheten och Karlstads kommun och på ett sådant sätt att det stödjer de övergripande regionala målen om att verka för ökat kollektivt resande och en ökad marknadsandel i förhållande till bilen.

Värmlandstrafiks uppdrag regleras närmare i särskilt upprättat ägardirektiv och bolagsordning.

Gemensamt

Delegaterna svarar inom respektive område för driftfrågor vad gäller

- Underlag för trafikutveckling (mer än tre år) och infrastrukturplanering
- Trafikplanering (1-3 år) för linjetrafik, trafikuppföljning och trafikupplysning samt kundundersökningar
- Depåer och bränsleval
- Ansvar för erforderliga investeringar i och ägande av databaser och system för planering och uppföljning av trafik
- Kvalitetsutveckling i upphandlade entreprenader
- Särskild kollektivtrafik, beställningscentral och trafikledning
- Ekonomisk redovisning och statistik
- Långsiktig investeringsplanering avseende anläggningar och infrastruktur anpassad till verksamhetens förutsättningar och fastställda mål samt förankrad i parternas planeringsprocess
- Hållplatsservice, skyltsystem och hållplatsutrustning, trycksaker
- Utveckling av affärsmodeller för kommande upphandlingar och trafikavtal,
- Infrastruktur och hantering av statsbidrag
- Relationer till Svensk Kollektivtrafik och Samtrafiken samt forskning och utveckling inom kollektivtrafikområdet. Ägandet i BIMS KB och AB, Stadstrafikkompassen, kollektivtrafikbarometern m.fl. branschgemensamma statistikfunktioner
- Lokaler

Delegaterna ansvarar för ömsesidig samverkan och informationsutbyte så att ett helhetsperspektiv främjas.

7 Särfakturering

Utöver den trafik som bedrivs av myndigheten i enlighet med trafikförsörjningsprogram och trafikplikt förekommer tillköp av lokal linjetrafik och tätortstrafik. Denna, som enligt gällande trafikförsörjningsplan särfaktureras de Kommuner där den förekommer, behandlas på motsvarande sätt under avtalsperioden. På grund av lagändringen skall dock avtal tecknas mellan myndigheten och respektive kommun, medan utförandet läggs på bolaget, genom delegationsbeslut. För denna trafik, liksom för färdtjänst, patientresor och separat skoltrafik, som regleras av särskilda avtal mellan respektive part och Värmlandstrafik, finns avtal om övergång av avtal. Detta innebär att Myndigheten övertar ansvaret för dessa avtal från Värmlandstrafik AB.

Parterna är överens om att verka för att underlätta samordning av skolskjuts och färdtjänst med allmän kollektivtrafik med tåg och buss, i syfte att skapa kostnadseffektiva lösningar. Prissättning för sådan skolresa skall vara kostnadsneutral gentemot landstinget, som inte har något ansvar för skolskjutsar, och följa allmän prisutveckling för allmän kollektivtrafik. Kommunerna åtar sig att samordna regelverk inom kommunen och inköp för såväl kommunala grundskolor och gymnasieskolor som för motsvarande friskolor.

Prissättning fastställs genom beslut i bolagets styrelse.

Tillköp

Myndigheten ska ge Kommun möjlighet att efter särskild överenskommelse köpa till trafik m m inom ramen för gällande allmän trafikplikt enligt utarbetade principer för tillköp. Avtal om sådan trafik sluts mellan myndigheten och respektive kommun, medan utförandet läggs på bolaget, enligt delegationsbeslut.

Tillköp av trafik baseras på följande oförändrade princip:

Eventuella särskilda trafiksatsningar på begäran av viss kommun skall som huvudregel finansieras av berörd kommun om parterna inte träffar annan överenskommelse. Grund för sådan överenskommelse skall vara att den aktuella trafiken ökar intäktsfinansieringsgraden, uttryckt i procent av trafik kostnaden. Om så inte sker inom avtalad period skall trafiken läggas ned eller finansieras fullt ut av berörd Kommun.

Tillköp ska vara förenliga med kommunallagens bestämmelser om kompetens och likställighet.

8 Anläggningar och infrastruktur

Parterna har ett gemensamt ansvar för att en ändamålsenlig kollektivtrafik kan bedrivas kostnadseffektivt och med beaktande av resenärernas behov och kollektivtrafikens roll i den regionala utvecklingen.

Parterna är ense om att gemensamt påverka Trafikverket att uppfylla den kollektiva trafikens behov, inom ramen för ordinarie planeringsprocesser.

För mark- och bygglovsfrågor svarar respektive Kommun. Lokaliseringen, som är en grundförutsättning för att utveckla kollektivtrafiken, ska ske i samråd mellan berörd Kommun och Myndigheten.

Trafikanläggningar

De investeringar som krävs i befintliga och nya anläggningar, försörjning med va och el, liksom underhåll och skötsel, ska ombesörjas och bekostas av den Kommun, vari anläggningen är belägen om detta inte ankommer på Trafikverket eller om inte annat överenskomms med Myndigheten.

Värmlandstrafik AB svarar för hållplatsutrustning, liksom för underhåll av denna. Bolaget planerar investeringar i samråd med kommunerna och Trafikverket samt söker, erhåller och fördelar statsbidrag, enligt nu gällande rutiner.

För tätortstrafiken i Karlstad har Karlstads kommun motsvarande roll och ansvar.

Depåer och verkstäder

Myndigheten avgör om behov av depå eller verkstad finns. Beslut om lokalisering sker i samråd med Kommun. Kommun tillhandahåller därefter lämplig mark.

Kostnaderna beaktas i upphandling av och avtal om trafik på samma sätt som sker idag.

9 Former för samverkan

Utvecklingen av kollektivtrafiken är fortsatt en gemensam angelägenhet för Parterna. Parterna ska verka för en sammanhållen strategisk målstyrning med utgångspunkt i mål för tillväxt och utveckling i Värmland formulerade i trafikförsörjningsprogrammet och det regionala utvecklingsprogrammet.

Förutom den samverkansmöjlighet som myndighetens placering i ett gemensamt kommunalförbund i sig innebär, ska samverkansformer etableras för att säkerställa ett arbetssätt där Parterna i en gemensam process, i vilken även övriga aktörer inom området bjuds in att delta, arbetar fram den strategiska inriktningen för kollektivtrafikens utveckling.

Detta arbete ska samordnas med övrig samhällsplanering.

10 Ändringar

Ändringar av och tillägg till detta avtal ska för att vara bindande vara skriftligen avfattade och undertecknade av Parterna.

11 Avtalets giltighet

Detta avtal träder i kraft den 1 januari 2012. Avtalet förlängs därefter automatiskt i perioder som motsvarar mandatperiodens längd för allmänna val till landstings- och kommunfullmäktige såvida inte samarbetsavtalet sagts upp senast 12 månader före avtalsperiodens utgång.

12 Tvist

Tvist med anledning av detta avtal ska avgöras genom förhandling mellan Parterna.

Avtalet har upprättats i 17 likalydande exemplar där varje part har ett exemplar.

----- den / 2012

Landstinget i Värmland

Arvika kommun

Eda kommun

Filipstads kommun

Forshaga kommun

Grums kommun

Hagfors kommun

Hammarö kommun

Karlstads kommun

Kils kommun

Kristinehamns kommun

Munkfors kommun

Storfors kommun

Sunne kommun

Säffle kommun

Torsby kommun

Årjängs kommun

Bilagor

1. Reviderad förbundsordning för Region Värmland
2. Reglemente för kollektivtrafiknämnden
3. Reviderad bolagsordning för Värmlandstrafik AB
4. Ägardirektiv för Värmlandstrafik AB
5. Reverser i samband med överlåtelse av aktier i Värmlandstrafik AB
6. Avtal om delegation till Karlstads kommun
7. Fördelningsmodell för finansiering av kollektivtrafiken
8. Nivå på "ägarbidrag" 2012-2015
9. Avtal om övergång av avtal
10. Principer för tillköp